

УДК 339.1 + 549.211

*В.І. Татарінцев, кандидат геолого-мінералогічних наук,
керівник відділу експертизи алмазів*

E-mail: tat@gems.org.ua

Л.І. Вишневська, головний фахівець відділу експертизи алмазів

Email: vishn@gems.org.ua

С.М. Зубарев, головний фахівець відділу експертизи алмазів

Email: zubarev@gems.org.ua

Державний гемологічний центр України

вул. Дегтярівська, 38–44, м. Київ, 04119, Україна

КІМБЕРЛІЙСЬКИЙ ПРОЦЕС: ДОКЛАДНО ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ УЧАСНИКІВ АЛМАЗНОГО РИНКУ.

ЧАСТИНА II

(Рекомендовано кандидатом технічних наук Катрушею А.М.)

У статті детально розглянуто інформацію, яка стосується порядку функціонування Кімберлійського процесу (КП), документів про вступ України до КП та впровадження вимог КП у законодавство України.

Ключові слова: «конфліктні» алмази, Кімберлійський процес, Україна в Кімберлійському процесі.

У попередній публікації [1] були розглянуті загальні відомості про Кімберлійський процес (КП), історію становлення цього міждержавного органу, а також його структуру, керівні і робочі органи та їх функції.

Подальша інформація стосується порядку функціонування КП та впровадження вимог КП у законодавство України.

Порядок функціонування КП

Основним документом, який регулює торгівлю алмазами в рамках КП, є сертифікаційна схема КП (далі – ССКП). Оригінальний текст ССКП можна знайти за адресою [2], оприлюднений переклад на російську мову, як одну з офіційних мов КП, – за адресою [3].

Мета ССКП – забезпечити відсутність «конфліктних» алмазів у всьому ланцюзі виробництва, експорту та імпорту сировинних алмазів на території країн-учасниць КП та в усьому світі.

Головним інструментом ССКП покликані служити національні сертифікати КП, які супроводжують і підтверджують легальність кожної партії необроблених природних алмазів, що перетинають кордони країн-учасниць КП. Важливою складовою частиною ССКП

є обов'язкове подання країнами-учасницями КП щорічних статистичних даних щодо видобутку, експорту, імпорту необроблених алмазів, відомостей про зміни в законодавстві, повноваження та структуру органів, відповідальних за здійснення положень ССКП, а також реквізитів сертифікатів КП, супроводжуючих партії необроблених алмазів.

Згідно зі схемою сертифікації всі учасники КП повинні вимагати і забезпечувати наявність сертифіката КП на всі необроблені алмази, призначені для експортно-імпорتنних операцій між країнами-учасницями, а також гарантувати, що жодна партія необроблених алмазів не буде продана в країну, яка не бере участі в КП.

На останній пленарній зустрічі КП (Бельгія, 11–16 листопада 2018 р.) було прийнято адміністративне рішення КП про зміни в тексті ССКП. Ці зміни стосуються визначень імпорту, експорту, транзиту, експортера, імпортера, країни походження алмазів, а також деяких пунктів додатків до ССКП. Вони розглянуті у [4].

Водночас Всесвітня алмазна рада (WDC) та уряд Канади вважають, що КП на сьогодні є недостатньо впливовим щодо вирішення конфліктів, пов'язаних з видобутком алмазів та ін-

ших корисних копалин, і потребує посилення та підвищення ефективності. На бельгійській пленарній зустрічі КП Президент WDC пан Стефане Фішлер підкреслив, що КП має активізувати свою абсолютну відданість місії із запобігання конфліктам, і це, за його словами, вимагатиме розширення визначення «конфліктні алмази» для того, щоб охопити всі форми системного насильства, включаючи ті, що здійснюються державними і приватними силовими органами і структурами. КП потрібно відкоригувати свої обмеження, вдосконалити свої стандарти і методи, запровадити прозорий механізм експертної оцінки алмазів, створити постійний секретаріат та мультидонорський фонд, підвищити рівень представництва та участі в урядових органах і в Організації Об'єднаних Націй. Остання підтримала пропозиції WDC, і вони знайшли своє місце в нещодавно прийнятій резолюції Генеральної Асамблеї ООН [5].

Впровадження вимог ССКП у законодавство України

Україна приєдналася до КП на початку 2003 року і відтоді бере активну участь у його роботі.

Як вже зазначалося раніше [1], у листопаді 2002 року в Інтерлакені, Швейцарія, відбулася зустріч міністрів та інших глав урядових делегацій 52 країн, на якій було прийнято декларацію про затвердження сертифікаційної схеми КП та підписано міжнародну угоду про її одночасне введення в дію з 1 січня 2003 року в різних країнах, у тому числі в Україні, на основі національного законодавства та внутрішніх систем контролю, які відповідають узгодженим в ССКП мінімальним стандартам. Про підписання угоди 19.11.2002 повідомило Міністерство закордонних справ України своїм листом, фрагмент якого розміщено поруч.



Текст Інтерлакенської декларації, а також основоположного документа КП (ССКП) міститься, зокрема, в документах 57-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН від 21 лютого 2003 року (A/57/489) та на сайті КП [6, 7]. Російськомовна версія декларації додається. Вона подана мовою оригіналу, розміщеного на веб-сайті пошуку документів ООН [8]. На виконання вимог ССКП 12 березня 2003 року прийнята постанова Кабінету Міністрів України № 307 «Про ввезення на митну територію України та вивезення з митної території України алмазів», якою визначено, що ввезення на митну територію України і вивезення з митної території України алмазів та їх митне оформлення дозволяється лише за умови наявності сертифіката КП.

9 квітня 2003 року видано наказ Міністерства фінансів України № 276 «Про затвердження Порядку оформлення супровідних документів та вве-

дення в обіг алмазів відповідно до сертифікаційної схеми Кімберлійського процесу», який визначив усі формальності дії ССКП в Україні та уповноважив Державний гемологічний центр України (ДГЦУ) виконувати функції національного органу імпорту-експорту алмазів відповідно до ССКП. Статус ДГЦУ як національного органу КП також був оприлюднений у 2013 році в офіційному виданні Євросоюзу («Official Journal of the European Union», 20.08.2013) [9].

У 2007 році Законом України «Про внесення змін до Закону України "Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними"» дія ССКП в Україні була підсилена нормою про те, що в Україні здійснюється «державний контроль за операціями з алма-

зами відповідно до вимог Сертифікаційної схеми Кімберлійського процесу».

У 2008 році за ініціативою ДГЦУ були внесені запропоновані КП зміни до Пояснювальних приміток до товарних позицій на алмазну сировину, визначених УКТЗЕД. Вони набули чинності з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про митний тариф України"».

Для вдосконалення практичної реалізації вимог КП в Україні ДГЦУ розроблено і розміщено на офіційному сайті організації «Керівництво з роботи за сертифікаційною схемою Кімберлійського процесу для українських учасників ринку необроблених алмазів» [10]. Текст цього Керівництва може змінюватись відповідно до оновлення інформації про дії, структуру та вимоги КП, які щорічно переглядаються на пленарних зустрічах країн-учасниць КП.

Приложение 2

Интерлакенская декларация от 5 ноября 2002 года о системе сертификации необработанных алмазов, разработанной в рамках Кимберлийского процесса

Мы, министры и другие главы делегаций Австралии, Анголы, Ботсваны, Бразилии, Буркина-Фасо, Габона, Ганы, Гвинеи, Демократической Республики Конго, Европейского сообщества, Зимбабве, Израиля, Индии, Канады, Кипра, Китая, Кот-д'Ивуара, Лесото, Маврикия, Мальты, Мексики, Намибии, Норвегии, Объединенной Республики Танзании, Объединенных Арабских Эмиратов, Республики Корея, Российской Федерации, Свазиленда, Соединенных Штатов Америки, Сьерра-Леоне, Таиланда, Украины, Филиппин, Чешской Республики, Швейцарии, Южной Африки и Японии, собравшись в Интерлакене, Швейцария, 5 ноября 2002 года по поводу вступления в силу системы сертификации, разработанной в рамках Кимберлийского процесса,

вновь заявляя о нашей глубокой озабоченности в связи с международной торговлей алмазами из зон конфликтов, которая может быть напрямую увязана с разжиганием вооруженных конфликтов, деятельностью повстанческих движений, направленной на ослабление или свержение законных правительств, и незаконной торговлей оружием, особенно стрелковым оружием и легкими вооружениями, и их распространением. Мы далее обеспокоены катастрофическими последствиями таких конфликтов для мира и безопасности населения в пострадавших странах и систематическими и грубыми нарушениями прав человека, происходящими в ходе таких конфликтов;

ссылаясь на резолюцию 55/56 Генеральной Ассамблеи, в которой Ассамблея призвала международное сообщество срочно и тщательно изучить возможность выработки эффективных и прагматичных мер по решению этой проблемы, и резолюцию 56/263, в которой Ассамблея приветствовала детальные предложения относительно международной системы сертификации необработанных алмазов, разработанные в рамках Кимберлийского процесса, и настоятельно призвала завершить ее разработку и затем претворить в жизнь в кратчайшие возможные сроки;

выражая удовлетворение в связи с предложениями относительно международной системы сертификации необработанных алмазов, разработанными участниками Кимберлийского процесса и представленными нам в форме документа, озаглавленного «Система сертификации, разработанная в рамках Кимберлийского процесса»;

подчеркивая, что обеспечение возможно более широкого участия в системе сертификации имеет чрезвычайно важное значение и что этот процесс следует поощрять и поддерживать; в этой связи мы настоятельно призываем всех участников торговли необработанными алмазами незамедлительно присоединиться к этому процессу, желательно до 1 января 2003 года;

приветствуя добровольную систему отраслевого саморегулирования, обеспечивающую систему гарантий, в основе которой будет лежать проверка отдельных компаний независимыми ревизорами и которая будет подкрепляться внутренними мерами наказания, установленными промышленностью. Это по-

может облегчить отслеживание соответствующими государственными органами всех операций с необработанными алмазами и эффективное внедрение системы сертификации в рамках Кимберлийского процесса;

с признательностью отмечая важный вклад, внесенный промышленными кругами и гражданским обществом в разработку системы сертификации в рамках Кимберлийского процесса;

признавая, что, несмотря на достигнутый в рамках Кимберлийского процесса существенный прогресс в решении проблемы алмазов из зон конфликтов, эффективное внедрение участниками системы сертификации в средне- или долгосрочной перспективе имеет решающее значение для успеха инициативы;

выражая благодарность правительству Швейцарии за проведение у себя в стране этого совещания министров, а также правительствам Южной Африки, Намибии, Бельгии, Российской Федерации, Соединенного Королевства, Анголы, Ботсваны и Канады за проведение в своих странах совещаний в рамках Кимберлийского процесса, предшествовавших этому совещанию;

заявляем следующее:

1. Мы утверждаем международную систему сертификации необработанных алмазов, разработанную участниками Кимберлийского процесса и представленную нам в форме документа, озаглавленного «Система сертификации, разработанная в рамках Кимберлийского процесса».
2. Мы по-прежнему привержены задаче обеспечить одновременное внедрение системы сертификации, начиная с 1 января 2003 года. Внедрение будет производиться на основе нашего национального законодательства и внутренних систем контроля, которые отвечают согласованным в документе минимальным стандартам. Для заявителей, которые решат присоединиться к этой системе после указанной даты, система начинает действовать после уведомления Председателя согласно пункту 9 раздела VI.
3. Мы будем обеспечивать соответствие принимаемых мер по внедрению системы сертификации в рамках Кимберлийского процесса нормам международной торговли.
4. Мы с признательностью отмечаем явно выраженное намерение Кипра, Мальты, Таиланда, Украины, Чешской Республики и Японии стать участниками системы сертификации до конца 2003 года.
5. Мы вновь подтверждаем нашу решимость обеспечивать эффективный контроль за торговлей необработанными алмазами в целях обнаружения и пресечения торговли алмазами из зон конфликтов. Мы считаем разработанную в рамках Кимберлийского процесса систему сертификации непрерывным международным процессом.
6. Мы благодарим правительство Южной Африки за согласие возглавить Кимберлийский процесс в первый год его осуществления.
7. Мы просим наших должностных лиц рассмотреть первоначальный прогресс в деле внедрения системы на первом официальном совещании участников Кимберлийского процесса, которое будет проведено в начале 2003 года. Интерлакен, Швейцария, 5 ноября 2002 года.

Приложение к Интерлакенской декларации министров**Заявление Европейского сообщества**

Сообщество оставляет за собой право вернуться к вопросу об упоминании Европейского сообщества в качестве одного из участников Кимберлийского процесса в первом пункте преамбулы Интерлакенской декларации, если это будет сочтено необходимым после принятия Советом Европейского союза соответствующего решения. Эта оговорка никоим образом не влияет на политическую приверженность Европейского сообщества внедрению системы сертификации в рамках Кимберлийского процесса.

Використані матеріали

1. Татарінцев В.І. Кімберлійський процес: докладно для українських учасників алмазного ринку. Частина I. *Коштовне та декоративне каміння*. 2019. № 1 (95). С. 23-27.
2. Kimberley process. Documents: URL: <https://www.kimberleyprocess.com/en/system/files/documents/KPCS%20Core%20Document.pdf> (дата звернення: 29.03.2019).
3. Kimberley process. Documents: URL: <https://www.kimberleyprocess.com/en/kpcs-document-ru> (дата звернення: 29.03.2019).
4. Татарінцев В.І. Пленарна зустріч країн-учасниць Кімберлійського процесу 2018, оновлення «алмазної номенклатури» та зміни у Сертифікаційній схемі. *Коштовне та декоративне каміння*. 2018. № 4 (94). С. 23-25.
5. United Nations. A/RES/73/283. Resolution adopted by the General Assembly on 1 March 2019. The role of diamonds in fuelling conflict: breaking the link between the illicit transaction of rough diamonds and armed conflict as a contribution to prevention and settlement of conflicts: URL: <https://www.kimberleyprocess.com/en/resolution-adopted-general-assembly-1-march-2019> (дата звернення: 29.03.2019).
6. Kimberley process. Documents: URL: <https://www.kimberleyprocess.com/en/documents> (дата звернення: 29.03.2019).
7. Kimberley process. Documents: URL: <https://www.kimberleyprocess.com/en/search/node/INTERLAKEN%20DECLARATION> (дата звернення: 29.03.2019).
8. Организация Объединенных Наций. Документы: URL: <http://www.un.org/ru/documents> (дата звернення: 21.06.2013).
9. Official Journal of the European Union. 20.08.2013: URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0789&from=DE> (дата звернення: 29.03.2019).
10. Державний гемологічний центр України. Керівництво з роботи за сертифікаційною схемою Кімберлійського процесу для українських учасників ринку необроблених алмазів: URL: <http://www.gems.org.ua/ua/kimberly.php> (дата звернення: 29.03.2019).

References

1. Tatarintsev V. Kimberley Process: Details for Ukrainian Diamond Market Participants. Part II. *Precious and decorative stones*. 2019. № 1 (95). С. 23-27.
2. Kimberley process. Documents: URL: <https://www.kimberleyprocess.com/en/system/files/documents/KPCS%20Core%20Document.pdf> (date of appeal: 29.03.2019).
3. Kimberley process. Documents: URL: <https://www.kimberleyprocess.com/en/kpcs-document-ru> (date of appeal: 29.03.2019).
4. Tatarintsev V. Kimberley Process Plenary Meeting 2018, Updating of the Diamond Nomenclature and Changes to the Certification Scheme *Precious and decorative stones*. 2018. № 4 (94). С. 23-25.
5. United Nations. A/RES/73/283. Resolution adopted by the General Assembly on 1 March 2019. The role of diamonds in fuelling conflict: breaking the link between the illicit transaction of rough diamonds and armed conflict as a contribution to prevention and settlement of conflicts: URL: <https://www.kimberleyprocess.com/en/resolution-adopted-general-assembly-1-march-2019> (date of appeal: 29.03.2019).
6. Kimberley process. Documents: URL: <https://www.kimberleyprocess.com/en/documents> (date of appeal: 29.03.2019).
7. Kimberley process. Documents: URL: <https://www.kimberleyprocess.com/en/search/node/INTERLAKEN%20DECLARATION> (date of appeal: 29.03.2019).
8. United Nations. Documents: URL: <http://www.un.org/ru/documents> (date of appeal: 21.06.2013).
9. Official Journal of the European Union. 20.08.2013: URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0789&from=DE> (date of appeal: 29.03.2019).
10. State Gemological Center of Ukraine. Guidelines for work on the Kimberley Process Certification Scheme for Ukrainian market participants of rough diamonds: URL: <http://www.gems.org.ua/ua/kimberly.php> (date of appeal: 29.03.2019).

УДК 339.1 + 549.211

В.И. Татаринцев, кандидат геолого-минералогических наук,
руководитель отдела экспертизы алмазов
E-mail: tat@gems.org.ua

Л.И. Вишневецкая, главный специалист отдела экспертизы алмазов
E-mail: vishn@gems.org.ua

С.М. Зубарев, главный специалист отдела экспертизы алмазов
E-mail: zubarev@gems.org.ua

Государственный геммологический центр Украины
ул. Десятаревская, 38–44, г. Киев, 04119, Украина

Кімберлійський процес: детально
для українських учасників алмазного ринку. Частина II

В статье детально рассмотрена информация, которая касается порядка функционирования Кимберлийского процесса (КП), документов о вступлении Украины в КП и внедрения требований КП в законодательство Украины.

Ключевые слова: "конфликтные" алмазы, Кимберлийский процесс, Украина в Кимберлийском процессе.

UDC 339.1 + 549.211

V. Tatarintsev, PhD (Geol.), Head of the Diamond Grading
Department
E-mail: tat@gems.org.ua

L. Vyshnevskaya, chief specialist of the Diamond Grading Department
E-mail: vishn@gems.org.ua

S. Zubarev, chief specialist of the Diamond Grading Department
E-mail: zubarev@gems.org.ua

State Gemmological Centre of Ukraine
38–44 Deghtyarivska Str., Kyiv, 04119, Ukraine

Kimberley Process: Details for
Ukrainian Diamond Market Participants. Part II

The article deals with the detail information about the operation of the Kimberley Process (KP), the documents on Ukraine's accession to the KP and the implementation of the requirements of the KP in the Ukrainian legislation.

Key words: "conflict" diamonds, Kimberley Process, Ukraine in the Kimberley Process.